

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Nederlands Centrum voor Inheemse Volken
Postbus 94098
1090 GB Amsterdam

DWH
LC
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon

Onze referentie
DWH/LC-682/09

Datum 22 september 2009
Betreft Schendingen rechten inheemsen Peru / associatieverdrag EU-Andes

Geachte heer V.,

Dank u voor uw brief waarin u aandacht vraagt voor de rechten van inheemse volken in de Andes en de lopende onderhandelingen tussen de Europese Unie en Peru.

De Europese Unie is in 2007 met landen van de Andesgemeenschap (CAN) onderhandelingen over een associatieakkoord begonnen. De onderhandelingen waren gericht op een breed partnerschap dat betrekking heeft op drie pijlers: politieke dialoog, samenwerking en handel.

Bolivia en Ecuador hebben, ieder met eigen motivaties, besloten niet (dan wel voorlopig niet) meer aan deze onderhandelingen deel te nemen. Nadat bleek dat de Andeslanden onderling onoverbrugbare tegenstellingen ondervonden in het komen tot een gezamenlijke onderhandelingspositie voor een vrijhandelsakkoord met de EU, is de onderhandelingsformule aangepast. De Commissie onderhandelt nu alleen nog met de individuele landen die dat wensen over een vrijhandelsakkoord. De geïntegreerde en coherente benadering, waarbij handelsafspraken gekoppeld worden aan politieke en samenwerkingsafspraken, is echter niet verlaten: afgesproken is deze handelsafspraken te koppelen aan het reeds bestaande, brede '*Political Dialogue and Cooperation Agreement*' (PDCA) dat de EU en de Andesgemeenschap in 2003 sloten. Daarbij blijft een EU-Andes associatie akkoord het einddoel, met de andere stappen als fases in een, wellicht zeer langdurig, traject.

De PDCA bevat een zogenaamde mensenrechtenclausule, een verwijzing naar democratische principes en fundamentele rechten zoals vastgelegd in de diverse mensenrechtenverklaringen van de VN. Deze mensenrechtenclausule is als 'essentieel' bestempeld. Dit houdt in dat, wanneer deze clausule door verdragspartijen wordt geschonden, de EU in het uiterste geval het akkoord eenzijdig zou kunnen opschorten. Doel van de verbinding die tussen het PDCA en de toekomstige handelsafspraken wordt gelegd, is te verzekeren dat ook de handelsafspraken in deze opschortende werking kunnen worden betrokken.

Wat de inheemse volkeren betreft, geeft de door de Europese Commissie gefinancierde Sustainability Impact Assessment (SIA) aan dat er aandacht moet

zijn voor de fragiele politieke situatie waarin inheemse volkeren zich bevinden. Volgens de SIA bestaat in het geval van ongecontroleerde groei van productie- en handelsactiviteiten het gevaar dat bestaande problemen versterkt kunnen worden. De nu al bestaande extreme armoede van inheemse volkeren in rurale gebieden en, daarmee verbonden, ontoereikende toegang tot infrastructuur, schoon water en andere basisvoorzieningen zouden in het geval van ongeleide economisch groei nog kunnen toenemen. Ook ontbossing en uitbreiding van landbouwgebieden worden genoemd als bedreigingen voor de positie van inheemse volkeren. De SIA concludeert dat de bestaande problemen voor inheemse volkeren zouden kunnen toenemen, tenzij er adequate maatregelen worden ondernomen om de economische groei te begeleiden.

DWH
ZM

Datum
8 september 2009

Onze referentie
DWH/LC-682/09

De SIA geeft een aantal concrete adviezen ten aanzien van begeleidende maatregelen. De Nederlandse regering is zich bewust van het belang van deze aspecten in de onderhandelingen tussen de EU en de CAN, en zet zich in voor begeleidende maatregelen. Dit sluit aan bij onze inzet op de mensenrechtenclausule en duurzaamheidsbepalingen. De duurzaamheidsbepalingen in het akkoord waarborgen een evenwichtige relatie tussen handel en arbeidsnormen en handel en milieu. De verdragspartijen zullen in een gemeenschappelijke commissie zijn vertegenwoordigd en zullen regelmatig in overleg treden met maatschappelijke organisaties. Samen met de centrale positie van de mensenrechtenclausule zullen daarmee naar oordeel van de Nederlandse regering voldoende mechanismen worden gecreëerd om gevolgen voor mens (inclusief inheemse groepen) en milieu goed in het oog te houden en bespreekbaar te maken.

Ik deel uw zorgen over schendingen van de rechten van inheemse volken in Peru. Ik ben van mening dat de mensenrechtenclausule, gecombineerd met de zogeheten duurzaamheidsparagraaf uit de handelsafspraken, voldoende mogelijkheden biedt voor monitoring en voor het voeren van een kritische politieke dialoog met Latijns-Amerikaanse landen.

U verzoekt mij een klacht in te dienen tegen Peru op basis van ILO Verdrag 169 (vanwege gebruik geweld tegen inheemse bevolking en het niet raadplegen van de inheemse bevolking: resp. art. 3 en 6 van ILO-verdrag 169). Nederland is geschokt door de gebeurtenissen in Bagua. De Peruaanse ambassadeur in Den Haag is daarop aangesproken. In Lima heeft de Nederlandse ambassade bijgedragen aan de totstandkoming van een EU verklaring die geweld afwijst. Nederland zet zich actief in voor een intensivering van de bestrijding van straffeloosheid door de Peruaanse regering, zowel door het belang hiervan aan de orde te stellen in internationale fora, zoals de Mensenrechten Raad en de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), alsmede door ondersteuning van verschillende organisaties die zich bezig houden met mensenrechten en de coördinatie van deze werkzaamheden. Voor wat betreft de IAO kan gemeld worden dat de inbreuken op conventie 169 tijdens de jaarlijkse IAO conferentie in juni jl. in het *Committee on the Application of Standards* besproken is aan de hand van de rapportage van de onafhankelijke '*Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations*'. Dit Comité, waarin Nederland actief heeft deelgenomen, heeft haar grote zorg uitgesproken over het nog immer hoge geweldsniveau en de regering aangespoord om geen maatregelen te nemen die in strijd zijn met conventie 169. Nederland zal de bevindingen en inspanningen van de Peruaanse autoriteiten ter uitvoering van de aanbevelingen ter zake nauwgezet blijven volgen.

Nederland is op dit moment niet voornemens een klacht in te dienen tegen Peru wegens het schenden van ILO Verdrag 169. De Peruaanse overheid heeft op 2 september j.l. een onderzoekscommissie ingesteld naar de gebeurtenissen in Bagua. Dit is door Aidesep, een organisatie van inheemse volken, gekwalificeerd als een belangrijke stap richting reconciliatie. De Peruaanse regering is ook een aantal onderhandelingsgroepen gestart met de betrokken inheemse volken. Van overheidszijde zal, naar verwachting, actief worden deelgenomen aan deze onderhandelingsgroepen. Nederland zal het verloop van de besprekingen en de bevindingen van het onderzoek aandachtig volgen. Waar de ontwikkelingen ertoe nopen, zal Nederland niet schuwen om, zo mogelijk in EU-verband, Peru op haar verplichtingen aan te spreken.

Ik waardeer de aandacht van het NCIV en de medeondertekenaars voor de inheemse volken in Peru en vertrouw erop u voldoende te hebben geïnformeerd over de Nederlandse inzet dienaangaande.

DWH
ZM

Datum
8 september 2009

Onze referentie
DWH/LC-682/09

Drs. M.J.M. Verhagen

- cc. Minister van Sociale Zaken, Piet Hein Donner
- cci. Minister van Ontwikkelingssamenwerking, Bert Koenders
- ccii. Staatssecretaris Economische Zaken, Frank Heemskerk
- cciii. Mensenrechtenambassadeur, Arjan Hamburger,
- cciv. Voorzitter Commissie Mensenrechten AIV, Willem van Genugten,
- ccv. Leden Tweede Kamer Commissie Buitenlandse Zaken
- ccvi. Mensen met een Missie, Victor van Oeijen
- ccvii. Hivos, Teyo van der Schoot
- ccviii. FoodFirst Information and Action Network (FIAN), Gudrun Muller
- ccix. Bangsa Adat Alifuru (Maluku), Pelpina Sahureka
- ccx. Fundacion FadAmazon, Carlos Arrunátegui
- ccxi. Global Forest Coalition, Yolanda Sikking
- ccxii. XminY Solidariteitsfonds, Marjolein van de Water
- ccxiii. Ojala, Sander Otten